בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעְזֶער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרִסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרִסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן קל״ד ו **פָּרָשַׁת מִקֵּץ תשפ״ד**

׳אֵינוֹ יוֹדֵעַ׳

זוֹהִי כָּל הַיְדִיעָה!

* * *

פַּעַם שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מו״ר שְׁלִיטַ״א, שֶׁהִנֵּה מוֹצְאִים בְּכַמָּה וְכַמָּה מִינֵי שִׂיחוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, קֹדֶם שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ אֵיזֶה גִּלּוּי, הִקְדִּים לוֹמַר ״זֶה אֵינְךָ יוֹדֵעַ״ וְהִמְשִׁיךְ אֶת הַגִּלּוּי שֶׁגִּלָּה בְּאוֹתָהּ עֵת (הַגְּמָא לְכָךְ עַיֵּן חַיֵּי מוֹהַרַ״ן, סִימָן תקצט; שִׂיחוֹת הָרַ״ן, סִימָן רכג; וְעוֹד); מָה עִנְיָן הַהַקְדָּמָה שֶׁל מִלִּים אֵלּוּ?

עָנָה וְאָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א: **זֶה כָּל הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ! רַבֵּנוּ מְגַלֶּה לָאָדָם אֵיךְ שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלוּם!** וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא בִּסְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֶׂה יג), שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל מְסַפֵּר עַל הַבֶּעטְלִיר הָעִוֵּר שֶׁאָמַר: ״**אֲנִי זוֹכֵר לָאוֹ כְּלוּם** (אוֹן אִיךְ גִידֶענְק גָאר נִישְׁט)״, וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ זֹאת עָנוּ וְאָמְרוּ כֻּלָּם: ״**זֹאת הִיא מַעֲשֶׂה יְשָׁנָה מְאֹד יוֹתֵר מִכֻּלָּם!**״ כִּי זוֹהִי הַמַּעֲלָה הֲכִי גְּבוֹהָה, שֶׁאָדָם אוֹמֵר ״**אֵינִי זוֹכֵר לָאוֹ כְּלוּם**״ – אֵיננִי יוֹדֵעַ כְּלוּם, וְיֵשׁ לוֹ עוֹד הַרְבֵּה מְאֹד מַה לְהַשִּׂיג, וְכָל מַה שֶׁזָּכִיתִי לְהַשִּׂיג עַד עַתָּה – זֶה לָאוֹ כְּלוּם...

הִמְשִׁיךְ מו״ר שְׁלִיטַ״א וְאָמַר: הֲרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, עִם כָּל הַשָּׂגוֹתָיו שֶׁזָּכָה לְהַשִּׂיג [שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם מֻשָּׂג לְאֵילּוּ מַדְרֵגוֹת זָכָה לְהַגִּיעַ], עִם־כָּל־זֹאת אִיתָא בְּחַיֵּי מוֹהַרַ״ן (סִימָן רי) ״**שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב אָז בִּסְעֻדָּתוֹ בְּלֵיל שַׁבָּת וְאָמַר אָז שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל, וְנִשְׁבַּע בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: ״אֲנִי נִשְׁבַּע בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ״, הַיְנוּ עַל עִנְיָן הַנַּ״ל שֶׁהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלָל עִכְשָׁו״; הָבָה וְנִתְבּוֹנֵן: רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, נִשְׁבַּע בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ שֶׁהוּא אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ כְּלוּם... מַה לְמֵדִים מִזֶּה? כַּמָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מַחְדִּיר בָּנוּ: **דַּע לְךָ, שֶׁאֵינְךָ יוֹדֵעַ כְּלוּם! וְכָל מַה שֶׁזָּכִיתָ לְהַשִּׂיג, דַּע שֶׁיֵּשׁ לְךָ עוֹד הַרְבֵּה מְאֹד מַה לְהַשִּׂיג... אֵין־סוֹף!**

יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם הָרְגִילִין תָּמִיד לְקַפֵּץ וְלוֹמַר עַל כָּל דָּבָר ״**אֲנִי יוֹדֵעַ; אֲנִי יוֹדֵעַ**״, אֲבָל בֶּאֱמֶת, וְכִי אַתָּה יוֹדֵעַ מַשֶּׁהוּ?... מָה אַתָּה כְּבָר יוֹדֵעַ?!... חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרָכוֹת ד.): ״**לַמֵּד לְשׁוֹנְךָ לוֹמַר אֵינִי יוֹדֵעַ**״; תִּתְרַגֵּל לוֹמַר ״אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ״! כִּי בֶּאֱמֶת, יֵשׁ לוֹ לָאָדָם לַעֲמֹל הַרְבֵּה מְאֹד עַד שֶׁיֵּדַע מַשֶּׁהוּ, וְגַם אִם הוּא יוֹדֵעַ – הוּא לֹא מֵאוֹתָם הַצּוֹעֲקִים ״אֲנִי יוֹדֵעַ״, כִּי הוּא מַחְדִּיר תָּמִיד בְּדַעְתּוֹ אֶת הָ׳אֵינוֹ יוֹדֵעַ׳, שֶׁזּוֹהִי הַיְדִיעָה הֲכִי גְּבוֹהָה, וְכִלְשׁוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי מוֹהַרַ״ן, חֵלֶק א, סִימָן כד): ״**תַּכְלִית הַיְדִיעָה – דְּלֹא נֵדַע**״; וְכֵן עוֹד (שָׁם, חֵלֶק ב, סִימָן ז; סִימָן פג): ״**תַּכְלִית הַיְדִיעָה אֲשֶׁר לֹא נֵדַע**״; זוֹהִי ׳יְדִיעָה שְׁלֵמָה׳!

הִמְשִׁיךְ מו״ר שְׁלִיטַ״א וְאָמַר, שֶׁזּוֹהִי מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם תָּמִיד אֶת הַיְדִיעָה הַזֹּאת, שֶׁכָּל מַה שֶׁהִשִּׂיגוּ – יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה מְאֹד מַה לְהַשִּׂיג, וַעֲדַיִן לֹא הִתְחִילוּ כְּלָל...

וּבָעִנְיָן הַזֶּה רָגִיל מו״ר שְׁלִיטַ״א לַחֲזֹר עַל פֵּרוּשׁוֹ שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע (רֵישׁ לְקוּטֵי שׁוֹשַׁנָּה) עַל סְמִיכוּת הַפְּסוּקִים (תְּהִלִּים קיח, יט-כ) ״**פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ: זֶה הַשַּׁעַר לַה׳**

צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ״, שֶׁעִקַּר מִדַּת הַצַּדִּיקִים שֶׁכְּכָל שֶׁעוֹבְדִים יוֹתֵר אֶת ה׳ יִתְבָּרַךְ, מְבִינִים עַד כַּמָּה יֵשׁ לָהֶם עוֹד הַרְבֵּה מַה לְהַשִּׂיג וּלְאָן לְהַגִּיעַ, וְזֶה פֵּרוּשׁ **״פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם אוֹדֶה יָהּ״** - שֶׁהַצַּדִּיק מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּפְתְּחוּ לוֹ אֶת שַׁעֲרֵי עֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ כְּדֵי שֶׁיּזְכֶּה לָבוֹא בָּם וּלְהִכָּנֵס אֶל הָעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלָמָּה? כִּי חוֹשֵׁב שֶׁעֲדַיִן לֹא הִשִּׂיג כְּלָל וּכְלָל, הוּא יוֹדֵעַ תָּמִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ עוֹד הַרְבֵּה מַה לְהַשִּׂיג, וְעַל־כֵּן שׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ שֶׁיִּפְתְּחוּ לוֹ אֶת הַשְּׁעָרִים הַלָּלוּ, וְעַל כָּךְ מְשִׁיבִין לְהַצַּדִּיק, שֶׁזֶּהוּ שֶׁחָפֵץ לְהִכָּנֵס לְשַׁעֲרֵי עֲבוֹדַת ה׳: **״זֶה הַשַּׁעַר לַה׳ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ״** - זֶהוּ שַׁעַר הָעֲבוֹדָה הֲכִי גְּבוֹהָּ שֶׁבּוֹ יָבוֹאוּ הַצַּדִּיקִים, הַיְנוּ זֶה שֶׁהֵם מְבִינִים שֶׁעֲדַיִן לֹא פָּעֲלוּ מְאוּמָה בְּמַעֲשֵׂיהֶם, וְהַרְבֵּה עֲבוֹדָה מֻנַּחַת לִפְנֵיהֶם...

פֵּרוּשׁ נוֹסַף שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע (לִקּוּטֵי שׁוֹשַׁנָּה, דִּבּוּר הַמַּתְחִיל ׳זְקֵנַי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים׳), אָמַר מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א לְעִנְיֵנֵינוּ, עַל הַפָּסוּק (קֹהֶלֶת ז, כג) **״אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי״; שׁוֹאֵל** הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע: מַדּוּעַ כְּתִיב **״אֶחְכָּמָה״** - לְשׁוֹן עָתִיד? לְכְאוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר **״אָמַרְתִּי אֶחְכַּם״** - לְשׁוֹן עָבָר, וַאֲזַי: ״וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי״, וּמַהוּ שֶׁכָּתוּב **״אֶחְכָּמָה״**?

מַסְבִּיר הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע, שֶׁזּוֹהִי מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים, שֶׁכָּל הַחָכְמָה שֶׁלָּהֶם הִיא דַּיְקָא מִזֶּה שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁזֶּה עֲדַיִן רָחוֹק מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְעַל כָּךְ אוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ **״אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי״** - נִתְיַשַּׁבְתִּי בְּדַעְתִּי שֶׁעִקַּר הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁ׳אַחְכִּים׳ הוּא עַל יְדֵי שֶׁ׳הִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי׳, דְּהַיְנוּ שֶׁאֲהֶיֶה בְּמַדְרֵגָה זוֹ כְּאִלּוּ לֹא נָגַעְתִּי בַּתּוֹרָה כְּלָל, וְאָז ״אֶחְכָּמָה״ בְּוַדַּאי; עַיֵּן שָׁם בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים.

וְהוֹסִיף מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א וְאָמַר עַל דִּבְרֵי הַפָּסוּק **״וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי״**, שֶׁעַל־כֵּן **״וְהִיא״** אוֹתִיּוֹת **״וְאֵיהּ״**, שֶׁעַל זֶה מְגַלֶּה רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב, סִימָן יב) שֶׁזֶּה עִנְיָן שֶׁאָדָם מְבַקֵּשׁ וְצוֹעֵק **״אַיֵּה מָקוֹם כְּבוֹדוֹ״**; כְּלוֹמַר, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בִּידִיעָה גְּמוּרָה **״עֲדַיִן לֹא זָכִיתִי לִכְלוּם, וַאֲנִי תָּמִיד צָרִיךְ לְשָׁאֵל וּלְבַקֵּשׁ ״אַיֵּה מָקוֹם כְּבוֹדוֹ״** - **אֲנִי רוֹצֶה לְהַשִּׂיג עוֹד וְעוֹד!״...** כִּי זוֹ עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּאֹפֶן תָּמִידִי, שֶׁהוּא שׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ תָּדִיר ״אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ״, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכָה לְהַשִּׂיג כְּלוּם, וּבְנוֹסָף לְמָה שֶׁכְּבָר זָכָה לְהַשִּׂיג עַד עַתָּה - יֵשׁ לוֹ עוֹד הֶמּוֹן מַה לְהַשִּׂיג וְלָדַעַת...

[וְהוֹסִיף מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א וְהִזְכִּיר שֶׁהָעִנְיָן הַלָּז שֶׁל ״אַיֵּה״ הוּא הַמַּדְרֵגָה הֲכִי גְּבוֹהָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים פט, נ) **״אַיֵּה חַסְדֶּיךָ הָרִאשֹׁנִים״** - עִנְיָן שֶׁל ׳אַיֵּה׳, הוּא בִּבְחִינַת ׳חַסְדֶּיךָ הָרִאשׁוֹנִים׳ - ׳הָרִאשׁוֹנִים׳ דַּיְקָא, הַיְנוּ שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַמָּקוֹם הֲכִי גָּבוֹהַּ (וּכְשֶׁמַּזְכִּירִין ״אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ״ בִּקְדֻשַּׁת כֶּתֶר שֶׁל מוּסָף שַׁבַּת קֹדֶשׁ, מוּבָא בְּדִבְרֵי הָאֲרִ״י הַקָּדוֹשׁ (שַׁעַר הַכַּוָּנוֹת, עִנְיַן מוּסָף שֶׁל שַׁבָּת), שֶׁבַּמִּלָּה ״אַיֵּה״ צְרִיכִין לְכַוֵּן קַבָּלַת תּוֹסֶפֶת נְשָׁמָה יְתֵרָה מִמִּדַּת יוֹם שַׁבָּת; וְלָכֵן נוֹהֲגִין אָז שֶׁהַבַּעַל־תְּפִלָּה מַאֲרִיךְ בְּמִלַּת ״אַיֵּה״, וְכֵן הוּא בְּנִגּוּן הַנָּפֹחַ, הַכֹּל כִּי עִנְיָן מְיֻחָד יֵשׁ בּוֹ בְּ״אַיֵּה״, וְעַל־פִּי כָּל הָאָמוּר יְכוֹלִין לְהָבִין מְעַט מִזֶּה].

וּבָזֶה פֵּרֵשׁ פַּעַם מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א אֶת הַפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, יב): **״לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב״**, ׳**לֹא יָדַעְתִּי נַפְשִׁי שָׂמַתְנִי**׳ - אִם שָׂם אֲנִי אֶת נַפְשִׁי בִּבְחִינַת **״לֹא יָדַעְתִּי״**, שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב שֶׁיֵּשׁ לוֹ עוֹד הַרְבֵּה לְהַשִּׂיג וְלָדַעַת, אֲזַי אָז ׳**מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב**׳ - כָּךְ נַעֲשִׂים מֶרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה, זוֹכִין לְכָל הַקְּדֻשׁוֹת, כִּי זֶה הָעִקָּר וְהַיְסוֹד!

וְעַל־פִּי כָּל זֶה מוּבָן מְאֹד מַדּוּעַ רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְדִּים לוֹמַר לִפְנֵי שֶׁגִּלָּה אֵיזֶה גִּלּוּי: ״זֶה אֵינְךָ יוֹדֵעַ״, כִּי בָּזֶה לִמֵּד לָאָדָם: אָמְנָם אַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו לִשְׁמֹעַ עוֹד גִּלּוּי נוֹרָא, אֲבָל לִפְנֵי־כֵן תְּקַבֵּל אֶת הַלִּמּוּד שֶׁל **״זֶה אֵינְךָ יוֹדֵעַ״** - תָּבִין הֵיטֵב שֶׁאַתָּה לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם! אָכֵן, עַכְשָׁו תִּשְׁמַע עוֹד מַשֶּׁהוּ חָדָשׁ, וְאוּלַי זֶה יָבִיא אוֹתְךָ לַחֲשֹׁב שֶׁהִגַּעְתָּ כְּבָר יוֹדֵעַ מַשֶּׁהוּ... אֲבָל תָּבִין הֵיטֵב שֶׁיֵּשׁ לְךָ עוֹד הַרְבֵּה מַה לִשְׁמֹעַ וּלְקַבֵּל, כִּי **״תַּכְלִית הַיְדִיעָה - שֶׁלֹּא נֵדַע״**, וּכְשֵׁם שֶׁאֵת הַגִּלּוּי שֶׁעַתָּה שָׁמַעְתָּ - לֹא יָדַעְתּוֹ כְּלָל, כֵּן יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה מְאֹד דְּבָרִים שֶׁאֵינְךָ יוֹדֵעַ, וְעַל־כֵּן בְּוַדַּאי **״אֶת זֶה אֵינְךָ יוֹדֵעַ!״...** אַשְׁרֵי הַמַּחְדִּיר יְדִיעוֹת קְדוֹשׁוֹת אֵלּוּ הֵיטֵב בְּלִבּוֹ!

לכל ענייני הגיליון ולהשתתפות בהדפסת ספר ״דרכי איש״ ח״א:
s0584563404@gmail.com | יו״ל לע״נ **אמיל בן אברהם ופאינה פרידה בת יעקב**